

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 17/2008 vp

Hallituksen esitys laeiksi kuluttajaneuvonnasta sekä Kuluttajavirastosta annetun lain 1 §:n ja Ahvenanmaan itsehallintolain 30 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on lähettänyt 20 päivänä toukokuuta 2008 talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi kuluttajaneuvonnasta sekä Kuluttajavirastosta annetun lain 1 §:n ja Ahvenanmaan itsehallintolain 30 §:n muuttamisesta (HE 54/2008 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti hallintovaliokunta on antanut asiasta lausunnon (HaVL 26/2008 vp). Lausunto on tämän mietinnön liitteenä.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Ulla Karhu, työ- ja elinkeinoministeriö
- hallitusneuvos Leena Lehtonen ja neuvotteleva virkamies Seija Kivinen, valtiovarainministeriö
- johtaja Päivi Hentunen, Kuluttajavirasto
- maistraatin johtaja Kari Ranta, Vantaan maistraatti
- työmarkkinalakimies Lauri Niittylä, Suomen Kuntaliitto
- puheenjohtaja Matti Kolehmainen, Kunnalliset kuluttajaneuvojat ry.

Merkitään saapuneeksi kirjalliset lausunnot:

- oikeusministeriö
- Suomen Kuluttajaliitto ry
- johtava kuluttajaneuvoja Anneli Tyrväinen.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kuluttajaneuvonnasta, joka korvaisi nykyisen lain kuluttajaneuvonnan järjestämisestä kunnassa. Ehdotuksen mukaan kuluttajaneuvonta olisi valtion rahoittamaa ja järjestämää toimintaa. Kuluttajaneuvonnan sisältö määritettäisiin uudelleen, kuitenkin nykyisen kuluttajaneuvonnan järjestämisestä kunnassa annetussa laissa säädettyjen tehtävien pohjalta.

Kuluttajaneuvonnan johto, ohjaus ja valvonta kuuluisivat Kuluttajavirastolle. Kuluttajaneuvonta olisi maistraattien tehtävä kuitenkin siten, että tehtävä ei olisi alueellisesti määräytyvä. Valtiovarainministeriö määräisi ne maistraatit, joissa kuluttajaneuvontaa hoidetaan. Ensisijaisesti maistraatti järjestäisi tehtävien hoidon nimellä neuvot toimipisteisiinsä. Maistraat-

ti voisi myös hankkia kuluttajaneuvonnan palvelut sopivalta palvelujen tuottajalta.

Laissa olisi lisäksi säännöksiä muun muassa kuluttajaneuvontaan oikeutetuista ja kuluttajaneuvojien kelpoisuudesta. Päätoimisina kuluttajaneuvontatehtäviä hoitavat henkilöt voisivat halutessaan laissa säädetyin edellytyksin tulla

nimitetyiksi maistraattiin perustettaviin virkoihin.

Esitykseen liittyvät lisäksi lait Kuluttajavirastosta annetun lain 1 §:n ja Ahvenanmaan itsehallintolain 30 §:n muuttamisesta.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Talousvaliokunta ehdottaa, että lakiehdotukset hyväksytään kuluttajaneuvonnasta annettun lakiehdotuksen 2 §:ään tehdyin muutoksin.

Kunta- ja palvelurakenneuudistuksesta annetun lain 8 §:n mukaan valtion rahoitettavaksi ja järjestettäväksi siirretään muun muassa tehtävät, jotka on säädetty kunnalle kuluttajaneuvonnan järjestämisestä kunnassa annetussa laissa (72/1992). Tehtävien järjestäminen ja rahoitus on siirrettävä valtiolle viimeistään 1.1.2009.

Käsiteltävänä oleva hallituksen esitys perustuu edellä mainittuun lakiin.

Talousvaliokunta toteaa, että kuluttajaneuvonnan siirtämisellä valtiolle luodaan hyvät mahdollisuudet tarjota asiantuntevaa kuluttajaneuvontaa tasapuolisesti koko maassa. Kuluttajaneuvonta voidaan järjestää joustavasti, kunhan palveluiden alueellinen saatavuus ei vaarannu. Laissa säädetään kuluttajaneuvontaa antavan henkilön kelpoisuusvaatimuksista, joilla turvataan neuvojen osaaminen. Laissa säädetään myös henkilöstöjärjestelyistä ja palvelusuhteen ehdoista siirtymävaiheessa.

Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että maistraateilla on riittävät henkilöresurssit kuluttajaneuvonnan asianmukaiseen hoitamiseen, kun palvelujen tarjonnan kasvaessa ja laajentuessa kuluttajien tiedon tarve entisestään kasvaa.

Lakiehdotuksen siirtymäsäännöksen mukaan siirtyvä henkilöstö muun muassa säilyttää siirtymähetkellä euromääräisen palkkansa. Talousvaliokunta pitää myönteisenä, että siirtyvän henki-

löstön palkkausta ja asemaa ei heikennetä siirtymävaiheessa.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Laki kuluttajaneuvonnasta

2 §. *Kuluttajaneuvonnan järjestäminen.* Lakiehdotuksen 2 §:n 3 momentin mukaan maistraatti voi ostaa kuluttajaneuvontapalveluja sellaiselta palvelun tuottajalta, joka kykenee hoitamaan laissa mainitut tehtävät. Palvelun tuottajan ja sen henkilökunnan on tässä tehtävässään noudatettava hallintolakia (434/2003).

Hallintovaliokunnan lausuntoon perustuen talousvaliokunta on lisännyt lakiin viittaukset kielilakiin, saamen kielilakiin ja viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin, jotka hallituksen esityksessä mainitaan pykälän perusteluissa. Kun maistraatti voi ostaa kuluttajaneuvontapalveluja yksityiseltä palveluntuottajalta, pykälään on lisätty tällaisen kuluttajaneuvontaa antavan henkilön rikosoikeudellinen virkavastuu neuvontatehtävässään.

Pykälään on lisätty selvyiden vuoksi, että palveluntuottajan vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa. Palveluntuottaja on itse vahingonkorvauslain nojalla vastuussa toiminnastaan neuvottavalle. Talousvaliokunta toteaa, että palveluntuottaja voi varautua vastuuseensa esimerkiksi ottamalla vastuuvakuutuksen. Maistraatti voi ottaa tällaisen mahdollisuuden huomioon tehdessään ostopalvelusopimuksen palveluntuottajan kanssa.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että 2. ja 3. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina,

*että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 2 § muutettuna (**Valiokunnan muutosehdotus**) ja*

että 3. lakiehdotus julistetaan kiireelliseksi perustuslain 73 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Valiokunnan muutosehdotus

1. lakiehdotus

2 §

Kuluttajaneuvonnan järjestäminen

(1 ja 2. mom. kuten HE)

Maistraatti voi myös ostaa kuluttajaneuvontapalveluja *tehtävän hoitamiseen sopivalta palvelun tuottajalta*. Kuluttajaneuvontapalveluja tarjoavan palvelun tuottajan ja sen henkilökunnan on tässä tehtävässään noudatettava hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), saamen kielilakia (1086/2003) sekä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Kuluttajaneuvontaa antavaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Helsingissä 7 päivänä marraskuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jouko Skinnari /sd
vpj. Antti Rantakangas /kesk
jäs. Janina Andersson /vihr
Hannu Hoskonen /kesk
Harri Jaskari /kok
Anne Kalmari /kesk
Matti Kangas /vas

Toimi Kankaanniemi /kd
Jouko Laxell /kok
Päivi Lipponen /sd
Marjo Matikainen-Kallström /kok
Sirpa Paatero /sd
Markku Uusipaavalniemi /kesk
vjäs. Sampsa Kataja /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eelis Roikonen.